

NATURVÄRDE SINVENTERING

NATURVÄRDE SINVENTERING AV DELAR AV KÄMPINGE 11:4 M.FL.,
VELLINGE KOMMUN, SKÅNE LÄN

2023-07-05

NATURVÄRDE SINVENTERING

Naturvärdesinventering av delar av Kämpinge 11:4 m.fl.,
Vellinge kommun, Skåne län

KUND

Vellinge kommun

KONSULT

WSP

Box 714
251 07 Helsingborg
Besök: Bredgatan 7
Tel: +46 10-722 50 00
WSP Sverige AB
Org nr: 556057-4880
<http://www.wsp.com>

KONTAKTPERSONER

UPPDRAGSNAMN
NVI Kämpinge
UPPDRAGSNUMMER
10341906

FÖRFATTARE
Mikael Molander, Anders
Blomqvist

DATUM
2023-07-05

ÄNDRINGSDATUM

Mikael Molander
010 – 721 12 53
mikael.molander@wsp.com

Mathias Öster
010 – 722 54 24
mathias.oster@wsp.com

Granskad av
Mathias Öster

DOKUMENTINFORMATION

Naturvärdesinventering av Kämpinge 11:4 m.fl., Vellinge kommun, Skåne län

Följande personer har medverkat:

Mikael Molander (Fil. Dr. kemisk ekologi) – Förstudie, naturvärdesinventering, inventering av klotullört, bedömningar och rapportering

Anders Blomqvist (Fil. Mag. skogshushållning) – Inventering av luddvårlök, bedömningar och rapportering

Mathias Öster (Fil. Dr. växtekologi) – Bedömningar, kvalitetsgranskning och uppdragsledning

Omslagsbild: Översiktbild av centrala delen av naturvärdesobjekt 1.

Samtliga foton i rapporten är tagna av Mikael Molander, WSP om inte annat anges.

INNEHÅLL

1	INLEDNING	5
1.1	METODIK OCH OMFATTNING	5
1.2	OMRÅDESBESKRIVNING	5
2	FÖRUTSÄTTNINGAR	6
2.1	SKYDDADE OMRÅDEN	6
2.2	TIDIGARE INVENTERINGAR	6
2.3	REGISTRERADE NATURVÄRDEN	6
2.4	TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER	7
3	RESULTAT	9
3.1	NATURVÄRDESOBJEKT	9
3.2	FYND AV NATURVÅRDSARTER	13
3.3	FÖRDJUPAD INVENTERING AV LUDDVÅRLÖK OCH KLOTULLÖRT	14
4	BEDÖMNINGAR	15
4.1	SAMLAD BEDÖMNING OCH SAMMANFATTNING	15
5	REFERENSER	17

Bilagor

1. Metodik NVI

1 INLEDNING

WSP Sverige AB har på uppdrag av Vellinge kommun utfört en naturvärdesinventering av Kämpinge 11:4 m.fl., Vellinge kommun, Skåne län, då en ny detaljplan för området är under framtagande. En första fältinventering genomfördes den 4 oktober 2022. Under 2023 har delar av området återbesökts för kompletterande inventering av två nationellt fridlysta arter av växter (luddvårlök och klotullört), samt för en uppdaterad bedömning av ett naturvärdesobjekt som först avgränsades under 2022. Det andra naturvärdesobjektet som identifierades under 2022 (högt naturvärde) berörs inte på ett direkt sätt av den nya detaljplanen, varför ingen förnyad bedömning genomfördes under 2023. Arbetet har utförts av Mikael Molander och Anders Blomqvist. Rapporten har granskats av Mathias Öster.

Syftet med en naturvärdesinventering är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och bedöma vilka naturvärden dessa områden har. Identifierade områden och sammanställning av befintlig information redovisas i rapporten.

Denna rapport innehåller bedömningar och rekommendationer ur naturhänseende. Det är viktigt att poängtera att naturvärdesbedömningen inte är några ställningstaganden av inventeringsområdets lämplighet för en exploatering.

1.1 METODIK OCH OMFATTNING

Inventeringen har utgått från metoden beskriven i SIS standard (SIS 199000:2014a och b) och har utförts med följande tillägg: *naturvärdesklass 4, generellt biotopskydd samt detaljerad redovisning av artförekomst*. Metodiken som använts beskrivs mer ingående i Bilaga 1.

Naturinventeringen och naturvärdesbedömningen omfattade:

- Inventering av befintlig information rörande riksintressen, Natura 2000-områden, områdets eventuella skyddsvärda biotoper, rödlistade arter, naturreservat, nyckelbiotoper, m.m. Denna information har bland annat hämtats in från Länsstyrelsen i Skåne län, ArtDatabanken och Skogsstyrelsen.
- En naturvärdesinventering i fält på *detaljnivå medel* (genomförd den 4 oktober 2022). Inventeringen inkluderade systematisk naturvärdesbedömning samt klassificering av områden med avseende på naturvärden som identifierats vid fältbesöket.

Den separata riktade inventeringen av luddvårlök och klotullört år 2023 genomfördes genom att området genomströvades vid lämplig tidpunkt i långsam takt, varvid växterna eftersöktes visuellt med fokus på de ytor som hade högst sannolikhet att hysa arterna utifrån deras miljökrav.

1.2 OMRÅDESBESKRIVNING

Inventeringsområdet omfattar 24 ha landyta mellan samhällena Kämpinge och Rängs sand i södra delen av Vellinge kommun. Området utgörs huvudsakligen av flack, odlad åkermark, samt några mindre ytor av hävdad respektive ohävdad gräsmark. Centralt i området ligger en oskördad vall av främst timotej. Inventeringsområdet gränsar främst till åkermark och småhusbebyggelse. I södra delen av Räng finns även några buskrika marker och mindre trädungar av främst tall. Områdets placering framgår av Figur 1.

Figur 1. Översiktskarta över inventeringsområdets position nära Kämpinge och det omgivande landskapet.

2 FÖRUTSÄTTNINGAR

2.1 SKYDDADE OMRÅDEN

Inga skyddade områden finns inom inventeringsområdet, eller inom förstudiens avgränsning.

2.2 TIDIGARE INVENTERINGAR

Inga ängs- och hagmarksobjekt finns noterade inom inventeringsområdet eller förstudiens avgränsning. Inga särskilt skyddsvärda träd är rapporterade från området. Inga andra tidigare naturinventeringar är kända från området. Floraväktare har besökt området vid enstaka tillfällen för att eftersöka utvalda arter.

2.3 REGISTRERADE NATURVÄRDEN

Inga nyckelbiotoper, biotopskydd, naturvårdsavtal, sumpskogar eller andra naturvärden finns registrerade inom vare sig inventeringsområdet eller förstudiens avgränsning. Området gränsar längs den norra kanten till område 15 (Rängs sand) i Vellinge kommuns naturvårdsprogram. Enligt programmet finns mindre ytor av torrhedsvegetation med floristiska värden i Rängs sand.

2.4 TIDIGARE FYND AV NATURVÅRDSARTER

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, typiska arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig själv är av särskild betydelse för biologisk mångfald. För mer information om naturvårdsarter, se Bilaga 1.

En sökning efter rödlistade och fridlysta arter genomfördes i Artportalen 2023-05-04 för rapporteringsperioden 2000-2023. Sökningen resulterade i fynd av totalt fem arter (rödlistade och/eller fridlysta) inom inventeringsområdet (eller sex arter då koordinaten för luddvårlök är oprecis) (Figur 2, Tabell 1). Flertalet av dessa hade påträffats i det nordvästra hörnet av inventeringsområdet. Ytterligare 17 andra arter är påträffade inom förstudiens avgränsning, men inte inom inventeringsområdet. Tolv av dessa är endast påträffade i en privat trädgård i södra delen av Räng (främst observationer av dagfjärilar, samt nattfjärilar på lampor).

Figur 2. Karta över i Artportalen rapporterade observationer av naturvårdsarter inom inventeringsområdet, respektive inom förstudiens avgränsning. Arter som är både fridlysta och rödlistade redovisas som fridlysta i kartan.

Förutom de i Tabell 1 redovisade arterna, resulterade sökningen också i ett stort antal observationer av fåglar. Omkring 200 arter av fåglar har rapporterats från det i förstudien avgränsade området. Majoriteten av observationerna är från trädgårdar och berör sträckande eller på annat sätt tillfälligt passerande fåglar. Många av arterna är knutna till helt andra naturtyper och häckar inte i trakten. Dessa arter anses därför inte vara relevanta att redovisa för att kunna bedöma naturvärden inom inventeringsområdet och har exkluderats i rapporten. Endast ett 15-tal av fågelarterna är funna inom själva inventeringsområdet och inga av dessa anges med häckningskriterier. Flertalet observationer ligger också utanför häckningsperioden.

Även järnek (CR) och näverlön (CR) har rapporterats från förstudiens avgränsning, men då förekomsterna inte är naturliga har arterna inte beaktats i rapporten.

Tabell 1. Tidigare rapporterade rödlistade och fridlysta arter inom inventeringsområdet och förstudiens avgränsning, med senaste fyndår. Hd.b. # är bilagor i EUs art- och habitatdirektiv.

Art	Inom inventeringsomr.	Inom förstudiens avgränsning	Status
Kärlväxter			
Ask	2022		EN
Hedblomster	2022	2022	VU, Fridlyst
Kösa		2019	NT
Luddvårlök	2019?	2021	NT, Fridlyst
Lundalm	2022		CR
Skogsalm	2017		CR
Åkerkulla	2022		NT
Däggdjur			
Dvärgpipistrell		2018	Fridlyst, Hd.b. 2, 4
Igelkott		2021	NT
Större brunfladdermus		2016	Fridlyst, Hd.b. 2, 4
Grod- och kräldjur			
Vanlig groda		2023	Fridlyst
Vanlig padda		2017	Fridlyst
Insekter			
Almsnabbvinge		2018	NT
<i>Opilo mollis</i> [En skalbagge]		2021	NT
Grågult kapuschongfly		2021	VU
Ligusterfly		2021	NT
Mindre blåvinge		2018	NT
Mindre purpurmätare		2021	NT
Mångstreckad fältmätare		2021	NT
Sexfläckig bastardsvärmare		2021	NT
Silversmygare		2018	NT
Smaragdgrön lundmätare		2021	EN
Ängsmetallvinge		2019	NT

3 RESULTAT

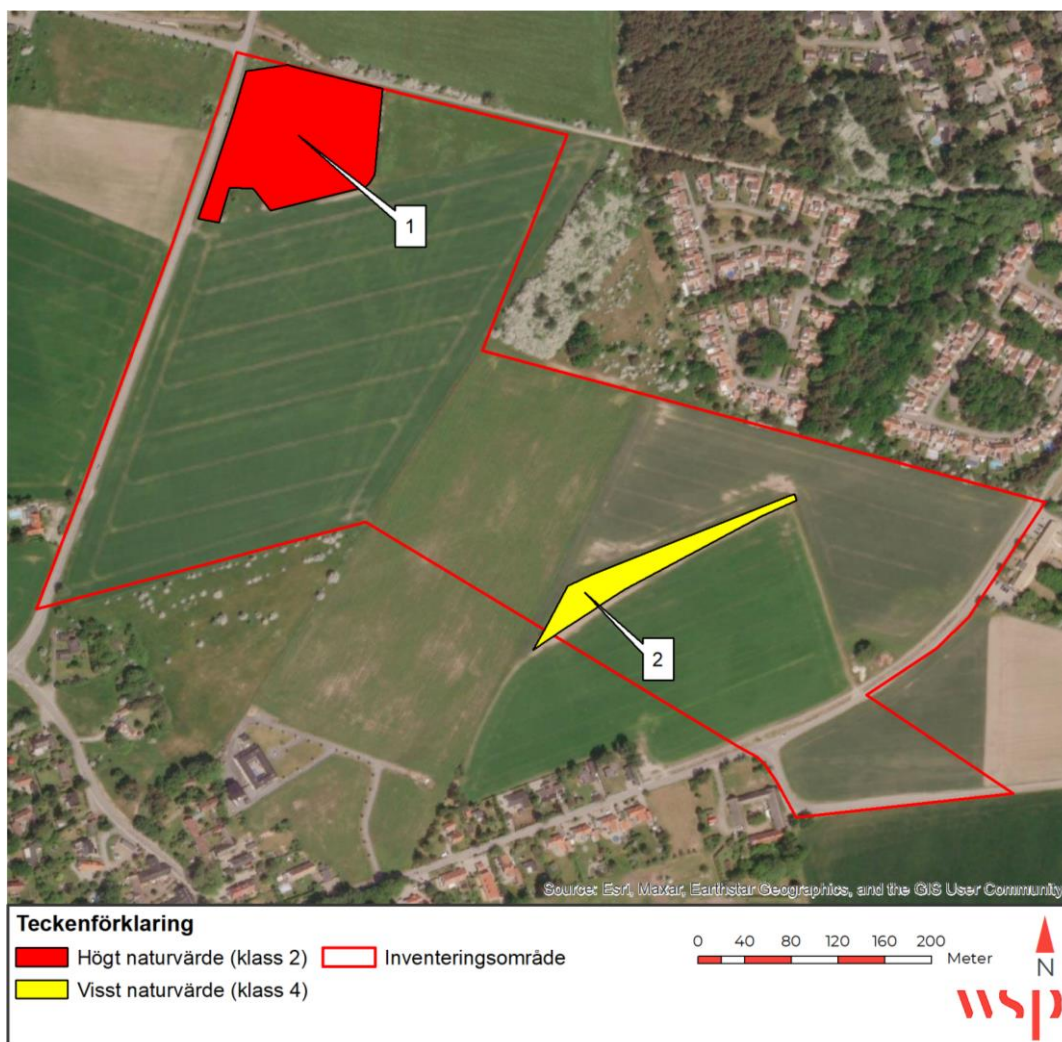
Fältinventering genomfördes den 4 oktober 2022 (huvudsaklig naturvärdesinventering), den 5 maj 2023 (inventering av luddvårlök), samt den 3 juli (inventering av klotullört, uppdaterad bedömning av naturvärdesobjekt 2). Resultatet av naturvärdesinventeringen i fält redovisas nedan. Resultatet är uppdelat i tre delar med följande ordning:

- 3.1 Naturvärdesobjekt (2 objekt)
- 3.2 Fynd av naturvårdsarter (11 arter)
- 3.3 Fördjupade inventeringar av luddvårlök och klotullört

Utöver resultaten ovan är det möjligt att naturvärdesobjekt 2 ska betraktas som en åkerholme och därmed omfattas av generellt biotopskydd i jordbrukslandskapet (se vidare detaljer i avsnitt 4.1).

3.1 NATURVÄRDESOBJEKT

Totalt identifierades två naturvärdesobjekt (Figur 3). Naturvärdesobjekten beskrivs i detalj nedan.

Figur 3. Identifierade naturvärdesobjekt år 2022-2023.

Objekt 1: Äng och betesmark (1,4 ha)**Naturvärdesklass 2 - Högt naturvärde**

Beskrivning: Objekt 1 utgörs av en slåtteräng på sandigt underlag. Ängen har troligen också tidigare fungerat som betesmark (sannolikt för häst) då den omges av ett stängsel. Markvegetationen är rik på blommande örter. I ängen förekommer åkervädd, väddklint, gulsporre, oxtunga, puktörne, mindre blåklocka, svartkämpar, gulmåra, fyrkantig johannesört, lusern, bockrot, mandelblom, käringtand, grässtjärnblomma, rölleka, glim, harklöver, vit- och rödklöver, samt flera arter av fibblor, bl.a. gråfibbla och flockfibbla. Örternas höga täthet och relativt jämna fördelning indikerar kontinuitet i hävden och ogödslade förhållanden. Även äldre flygbilder tyder på att objektet har lång kontinuitet som betes- eller slåttermark (tillskillnad från den angränsande gräsmarken i öster som tidigare varit åker). Ett litet antal spridda, större buskar av hagtorn förekommer i ängen. Centralt finns även en gles trädunge av unga askar, hagtorn och alm. Några av askarna har dött eller har tydligt nedsatt vitalitet. Kläckhål av vedinsekter noterades i träden. Fältskiktet i dungen slåstras ej och består av gräs. En mindre, igenväxande sandblotta ligger på södra sidan av dungen där hedblomster växer tillsammans med bl.a. mattor av gråfibbla. Mindre sandhaksstrukturer förekommer i en grop. En kommunikationsmast med förrådshus har anlagts i ängens nordvästra del. På ytan har stenkross lagts ut och en ruderatpräglad vegetation uppstått med bl.a. vallmo, hamnsenap, stillfrö och åkertistel. Objektet avgränsas österut av en annan slåttad mark som dock uppfattades som betydligt örtfattigare. Söderut omges objektet av åker och i norr av en gång- och cykelväg. Längs objektets västra kant ligger en större, asfalterad väg, samt åker- och hästbetesmarker.

Objektet bedöms ha påtagligt biotopvärde eftersom marken är blomrik, har en pågående hävd genom slåtter, har längre kontinuitet som ängs- och betesmark och visar tecken på att vara ogödslad. De blommande örterna är i sin tur sannolikt av positiv betydelse för många pollen- och nektarkrävande insekter. Sandblottan ger förutsättningar för mer specialiserade växter och insekter. Artvärdet bedöms som påtagligt med hänvisning till att området har högre artrikedom än omkringliggande landskap och förekomst av bl.a. den hotade arten hedblomster. Sammantaget ger detta högt naturvärde.

Biotopvärden: Slåtteräng med hög blomrikedom, pågående hävd, kontinuitet i hävden samt sandblotta

Naturvårdsarter: Hedblomster (VU), åkerkulla (NT), ask (EN), lundalm (CR), bockrot (signalart), gulmåra (signalart), svartkämpar (typisk art)

Foto: (se nästa sida, samt rapportens framsida)

Objekt 2: Igenväxningsmark (0,43 ha)**Naturvärdesklass 4 – Visst naturvärde**

Beskrivning: Objekt 2 utgörs av en mindre igenväxande gräsmark på sandigt underlag. Äldre flygbilder tyder på att objektet har varit en gräsmark under lång tid. En handfull stora buskar av hagtorn och fläder växer utspritt i västra delen. I öster finns större staplar av gammal halm, samt en hög av utlagd potatis. Den östra delen är kraftigt näringspåverkad. Fältskiktet, speciellt i den västra delen, är relativt rikt på blommande örter med stor förekomst av främst oxtunga och gulmåra. I övrigt förekommer åkervädd, väddklint, blåklint, femfingerört, fyrkantig johannesört, gulsporre, bockrot, rölleka, åkertistel, blåeld, oxtunga, lucern, åkertistel, mindre blåklocka, harklöver, viol, gråfibbla, rotfibbla, puktörne, sandlök, bosyska, kråkvicker, bergsyra, ängssyra, balderbrå, skatnäva och ängshaverrot. Dessa arter förekommer dock tämligen glest i den gräsdominerade vegetationen. Objektet omges av odlad åker i samtliga riktningar, men med en smal markväg som ansluter längst i öster. Längs södra kanten finns ett lågt, sandigt hak mot plöjåran i åkern som i viss utsträckning kan fungera som bobyggnadsyta för insekter. Objektet kan utgöra en så kallad åkerholme och därmed omfattas av generellt biotopskydd (se avsnitt 4.1, nedan).

Biotopvärdet bedöms som visst huvudsakligen med anledning av förekomsten av blommande örter och buskar, som är relativt rik i jämförelse med andra delar av omgivande landskap. Blomresursen har positivt värde för insekter, men flertalet örter förekommer inte i sådan numerär att de utgör tillräckliga resurser för mer ekologiskt krävande naturvårdsarter bland insekter. Artvärdet bedöms som obetydligt då endast signalarter noterades. Sammantaget ger detta visst naturvärde.

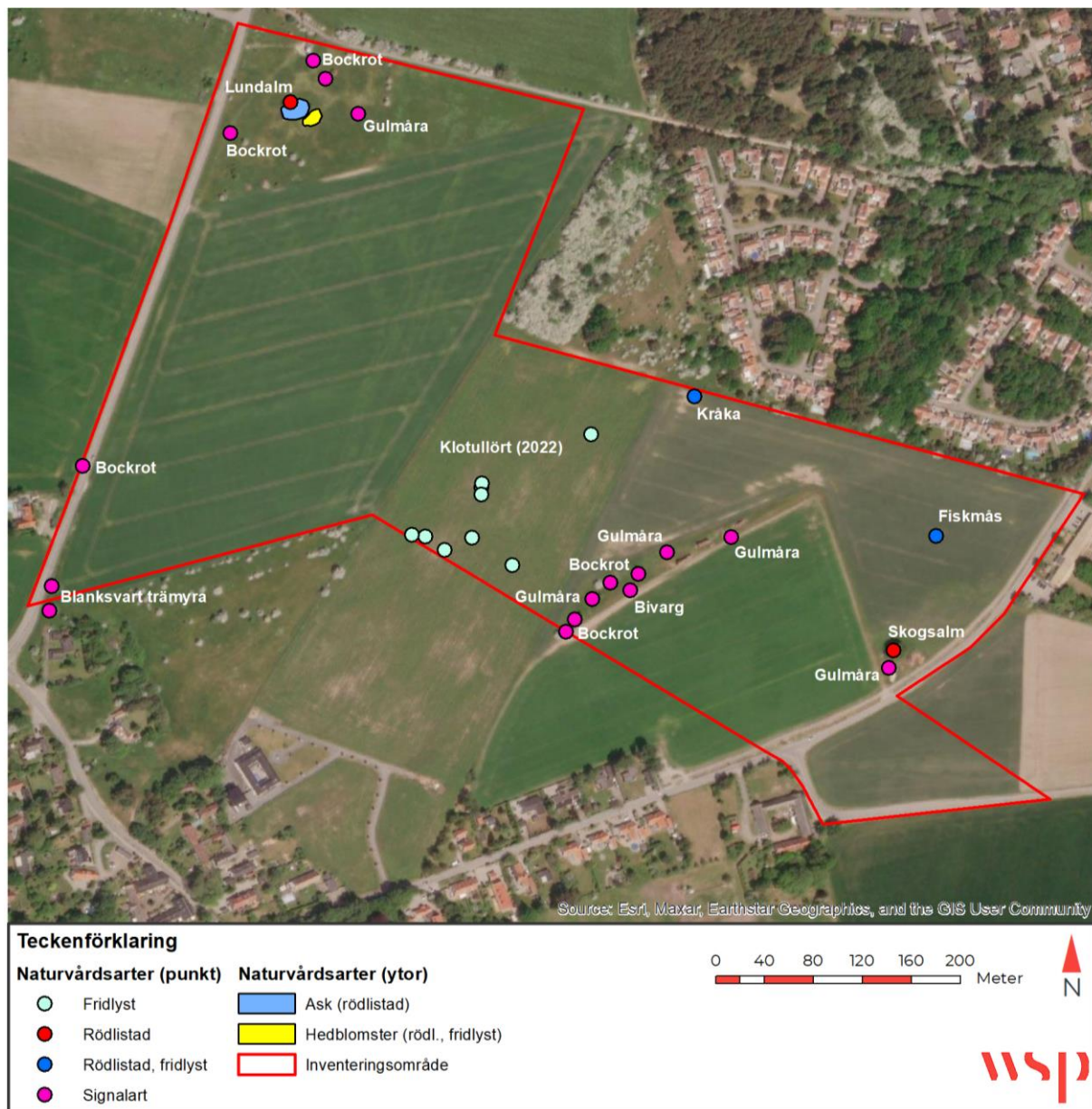
Biotopvärdet: Igenväxande gräsmark med relativt hög blomrikedom och större nektargivande buskar

Naturvårdsarter: Bockrot (signalart), gulmåra (signalart), bivarg (signalart)

Foto:

3.2 FYND AV NATURVÅRDSARTER

Totalt elva naturvårdsarter observerades vid fältbesöken (Figur 4, Tabell 2).

Figur 4. Observationer av naturvårdsarter i samband med fältbesök 2022 och 2023. Resultat från inventering av klotullört 2023 redovisas i Figur 5 nedan.

Tabell 2. Naturvårdsarter observerade i samband med fältbesök inom inventeringsområdet 2022 och 2023.

Art	Kategori	Kommentar
Kärlväxter		
Ask	EN	Ett dussin mindre träd i dunge. Några individer med nedsatt vitalitet.
Gulmåra	Signalart	Rikligt förekommande i naturvärdesobjekt 2. Även spridd i objekt 1, mindre förekomst i öster.
Hedblomster	VU, fridlyst	Återfunnen på samma plats som tidigare, ca 200 stänglar över några kvadratmeter.
Klotullört	Fridlyst	Spridd i främst södra delen av vallåkern, minst 300 stänglar totalt år 2022, omfattande förekomst i samma vall år 2023.
Lundalm	CR	Ett par låga buskar i askdunge (betesskadade?).
Skogsalm	CR	Vitalt, tvåstamigt större träd, med aktivt savflöde nära basen.
Bockrot	Signalart	Gles förekomst i objekt 1; enstaka i objekt 2, samt enstaka i vägkant i väster.
Fåglar		
Fiskmåås	NT, fridlyst	Några individer födosökande på åker.
Kråka	NT, fridlyst	Två individer födosökande i åkerkant.
Insekter		
Blanksvart trämyra	Signalart	På två ihåliga pilar (varav ett träd strax utanför området).
Bivarg	Signalart	Fåtal individer på lämplig boyta i kanten av naturvärdesobjekt 2 (år 2023).

3.3 FÖRDJUPAD INVENTERING AV LUDDVÅRLÖK OCH KLOTULLÖRT

3.3.1 Luddvårlök

En fördjupad inventering av luddvårlök utfördes den 5 maj 2023. Inventeringen utfördes inom området markerat i Figur 5, med fokus på åkerkanter. Ytan där arten påträffats några år tidigare inventerades särskilt noga. Ingen luddvårlök påträffades vid inventeringen, inte heller vid den tidigare noterade växtplatsen. Luddvårlöken tycks därmed inte förekomma inom det inventerade området.

En möjlig förklaring till att växten inte längre går att hitta på sin tidigare växtplats är att det var frågan om enstaka fynd. Luddvårlök är känslig för beskuggning, besprutning med herbicider och modernt åkerbruk. Växtplatsen i fråga är en åker som är hårt brukad med plöjning, harvning och herbicider, samt uppodlad med högvuxna grödor.

3.3.2 Klotullört

Området besöktes åter den 3 juli 2023 för inventering av klotullört. Inventeringen omfattade huvudsakligen den vallåker av främst timotej där arten observerades i oktober 2022, samt närliggande åkerkanter och naturvärdesobjekt 2 (Figur 5). Arten påträffades i stort antal i vallåkern. Arten förekom över hela vallen, dock med en tydligt högre täthet kring vallens mellersta del. I norr och söder var förekomsterna mer glesa och tydligt mindre individrika. Ett mindre antal plantor fanns också längs en grusväg omedelbart söder om vallåkern. Den totala förekomsten på vallåkern uppskattas till ca 9 600 plantor. Den tidiga slåttern av vallen tycktes ha skapat en lågvuxen vegetation som varit gynnsam för

klotullört som växer upp något långsammare under försommaren och därmed undgått klippning den första slåttern.

Figur 5. Inventeringsområde och resultat av riktad inventering av luddvårlök och klotullört under år 2023. Luddvårlök påträffades inte i området.

4 BEDÖMNINGAR

4.1 SAMLAD BEDÖMNING OCH SAMMANFATTNING

Två mindre delar av inventeringsområdet har bedömts inneha naturvärde. I nordväst avgränsades en slåtteräng med *högt naturvärde* år 2022 och i södra delen avgränsades en igenväxande gräsmark som bedömdes uppnå *visst naturvärde* vid besök både år 2022 och år 2023. Blom- och buskvegetationen inom dessa två områden uppvisar en högre rikedom jämfört med omgivningen. Nektar- och pollenresurserna har positiv betydelse för främst insekter, vilket i sin tur kan gynna fågellivet. Flera av de påträffade växterna såsom åkervädd, väddklint, fibblor och ärtväxter är välkända som värdväxter för olika arter av insekter (varav en del utgör naturvårdsarter) och som goda nektar- och pollenresurser.

En del av de rödlistade dagfjärilar och nattfjärilar som påträffats i en trädgård i Räng kan exempelvis finna sina värdväxter i naturvärdesobjekten. Dock observerades endast mer allmänna arter av blombesökande insekter vid besöket i objekt 2 under juli 2023, trots gynnsamt väder. De blomrika ytorna kan fungera som "öar" av resurser i ett i övrigt enformigt och intensivt nyttjat landskap. I synnerhet slätterängen med högt naturvärde är således viktig att beakta i en ny detaljplan. Objektet med visst naturvärde hyser endast mindre resurser av flertalet blommande örter som sannolikt är av otillräcklig storlek för de flesta mer ekologiskt krävande insekter (naturvårdsarter).

Större delen av inventeringsområdet utgörs i övrigt av åkermark som brukas med gängse moderna metoder. Dessa ytor har lågt biotop- och artvärde och således inget naturvärde. Relativt stora sträckor av vägkanter och åkerkanter förekommer också inom inventeringsområdet. Dessa befanns generellt vara enformiga med låg blomrikedom och ofta stor påverkan av näringsläckage från åkrarna. Detsamma gällde för några mindre upplagsytor inom området där bl.a. gödsel, kalk och halm lagras av jordbrukare. Samtliga dessa ytor har också bedömts sakna naturvärde.

Inga typer av *skyddade områden* återfinns inom inventeringsområdet eller i det omedelbara närområdet. Antalet tidigare rapporterade naturvårdsarter var få och flertalet har påträffats inom det område som avgränsats som naturvärdesobjekt 1 med högt naturvärde. Totalt 13 naturvårdsarter har påträffats inom gränsen för inventeringsområdet (fältbesök och förstudie). Arterna förekommer även på andra platser i omgivningen vilket gör dem mindre känsliga. Deras bevarandestatus berörs sannolikt inte på ett betydande sätt om enstaka förekomster försvinner.

Naturvärdesobjekt 2 kan tolkas som en åkerholme och i så fall omfattas av *generellt biotopskydd* då kriterier om storlek och läge synes vara uppfyllda (Naturvårdsverket 2014a). I Jordbruksverkets blockdatabas är ytan emellertid klassificerad som brukad mark (åker, långliggande vall) och nyttjas för närvarande delvis som upplagsplats. Enligt naturvårdsverkets vägledning utgörs åkerholmar dock av "mark som inte kunnat tas i anspråk för åkerbruk på grund av ogynnsamma mark- eller arronderingsförhållanden". Då ingen del av objektet är obrukbar är det oklart om det generella biotopskyddet gäller. En dialog med Länsstyrelsen Skåne län kring objektet är nödvändig för att definitivt avgöra om ytan omfattas av biotopskydd eller inte. Åtgärder som påverkar objekt med generellt biotopskydd kräver beslut om dispens från Länsstyrelsen. På upplagsplatsen i östra delen av området (längs vägen Kämpinge-Räng) ligger även en mindre samling av sten som förefaller ha fyllts på efter fältbesöket i oktober 2022. Uppläggningsen av stenarna har av allt att döma påbörjats relativt nyligen då exempelvis mossor och lavar helt saknas. Då stenarna ligger intill åkern kommer det generella biotopskyddet att träda i kraft, och stenhögen därefter omfattas av generellt biotopskydd (odlingsröse i jordbruksmark), om stenarna lämnas kvar orörda en längre tid. Enligt naturvårdsverkets vägledning ska minst tre år ha förflutit sedan stenarna började läggas upp innan biotopskydd inträder (Naturvårdsverket 2014b).

Utifrån de riktade inventeringarna av de *fridlysta arterna* luddvårlök och klotullört förekommer för närvarande endast den senare arten inom området. Klotullört är fridlyst enligt 8 § i artskyddsförordningen (2007:845), vilket innebär att det är förbjudet att plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada exemplar av arten, samt att ta bort eller skada frön eller andra delar. Dispens från artskyddet kan beslutas efter ansökan hos Länsstyrelsen. En individrik förekomst av klotullört påträffades centralt i området i vallåkern. Arten har tidigare varit rödlistad (som EN och VU), men har ökat på senare år (Mattiasson & Porenus 2011), varför den svenska populationen nu bedöms som livskraftig (LC). Bortåt ett hundratal fyndplatser i Skåne är kända efter år 2000 (Artportalen). Den svenska utbredningen är dock fortfarande liten och i huvudsak begränsad till Skåne och Halland. I trakten påträffades arten senast år 2009, längs södra kanten av Kämpinge (källa Artportalen). Då

vallåkern i övrigt var art- och blomfattig bedömdes den inte utgöra ett naturvärdesobjekt. Den tredje fridlysta växtarten i området (hedblomster) har en mindre förekomst kring en sandblotta i naturvärdesobjekt 1, vilket inte direkt påverkas av den nya detaljplanen.

Tre intressanta träd observerades vid fältbesöket 2022. En större, välvuxen individ av skogsalm (CR) påträffades i södra delen av området. Ett betydande savflöde fanns på trädets bas där viss insektsaktivitet (skalbaggar av familjen kortvingar, samt larver av flugor) noterades under barkflagor. Trädet var vitalt vid besöket och det är anmärkningsvärt att svampsjukdomen almsjuka inte drabbat trädet. Längst i sydväst noterades blanksvart trämyra (signalart) på en grov ihålig pil inom området. Ytterligare en likartad pil finns strax intill (utanför inventeringsområdet), där samma myra också observerades. Arten anlägger sitt bo i trädhåligheter och har få kända förekomster i sydvästra Skåne (Artportalen, Douwes m.fl. 2012), sannolikt eftersom ihåliga träd är fåtaliga i landskapet. Döda vedpartier på de två träden hade även gott om kläckhål av andra vedinsekter. De två pilarna utgör *särskilt skyddsvärda träd* (Naturvårdsverket 2012), som tillsammans med den större skogsalmen, bör värnas i samband med utveckling av området. För åtgärder som antas få väsentlig påverkan på särskilt skyddsvärda träd krävs anmälan om samråd med Länsstyrelsen.

5 REFERENSER

Webbsidor

Artportalen: www.artportalen.se

Jordbruksverkets inventering av ängs- och betesmarker: <https://etjanst.sjv.se/tuvaut/>

Miljödataportalen: <https://miljodataportalen.naturvardsverket.se/miljodataportalen/>

Skogsstyrelsen, Skogens Pärlor: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

Tryckta källor

ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala

Douwes P, Abenius J, Cederberg B, Wahlstedt U, Hall K, Starkenberg M, Reisborg C, Östman T. 2012. Nationalnyckeln till Sveriges flora och fauna. Steklar: Myror-getingar. Hymenoptera: Formicidae-Vespidae. ArtDatabanken SLU, Uppsala

Mattiasson G, Porenus A. 2011. Klotullört – på frammarsch i Sverige. Svensk Botanisk Tidskrift 105:49-53

Naturvårdsverket. 2012. Åtgärdsprogram för särskilt skyddsvärda träd. Mål och åtgärder 2012-2016. Naturvårdsverket, Stockholm

Naturvårdsverket. 2014a. Åkerholme. *Beskrivning och vägledning för biotopen Åkerholme i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* Naturvårdsverket, Stockholm

Naturvårdsverket. 2014b. Odlingsröse i jordbruksmark. *Beskrivning och vägledning för biotopen Odlingsröse i jordbruksmark i bilaga 1 till förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.* Naturvårdsverket, Stockholm

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014

SIS, 2014: Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014

UPPDRAGSNAMN

NVI Kämpinge

UPPDRAGSNUMMER

10341906

FÖRFATTARE

Mikael Molander, Anders Blomqvist

DATUM

2023-07-05

VI ÄR WSP

WSP är en av världens ledande rådgivare och konsultbolag inom samhällsutveckling. Med cirka 55 000 medarbetare i över 40 länder samlar vi experter inom analys och teknik, för att framtidssäkra världen.

Tillsammans med våra kunder tar vi fram innovativa lösningar för en mänsklig, trygg och välfungerande morgondag. Så tar vi ansvar för framtiden.

wsp.com

WSP Sverige AB

Box 714

251 07 Helsingborg

Besök: Bredgatan 7

T: +46 10-722 50 00

Org nr: 556057-4880

Styrelsens säte: Stockholm

wsp.com

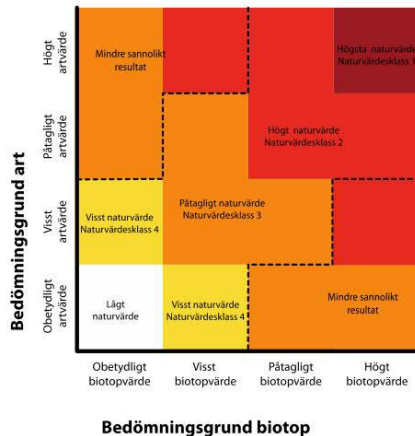

BILAGA 1.

Metodik använd vid naturvärdesinventeringen

Undersökningen omfattar en allmän inventering av bakgrundsinformation, fältbesök och en systematisk bedömning av naturvärden enligt standardiserad metod, SIS 19000:2014 (SIS 2014a och b). Med naturvärde avses i denna standard endast betydelse för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömning innebär att ett geografiskt områdes betydelse för biologisk mångfald bedöms med hjälp av bedömningsgrunderna art och biotop (Figur 1). Objekt med naturvärdesklass utgör naturvärdesobjekt. Naturvärdesbedömning avser den biologiska mångfaldens nuvarande tillstånd. Geografiska områden som i sitt nuvarande tillstånd inte bidrar till sådan mångfald har lågt naturvärde. Bedömningsgrunderna är inte kvantitativa utan ska sättas i relation till vad som kan förväntas i den aktuella biotopen och regionen. En naturvärdesinventering enligt standarden omfattar varken konsekvensbedömning eller bedömning av känslighet mot exploatering.

I den allmänna inventeringen av bakgrundsinformation ingår inventering av befintliga data som beskriver området, bakgrundsmaterial från berörda myndigheter, kontakter med myndigheter och informationssök i öppna databaser. Aktuellt område inventeras översiktligt i fält med avseende på förkommande naturtyper och markanvändning. Den systematiska naturvärdesbedömningen syftar till att uppskatta underlaget för biologisk mångfald. Naturvärdesbedömningen baseras på att mäta egenskaper i naturen – strukturer, åldersfördelning, avdöende, topografi, bördighet, kulturpåverkan, m.m. – som är av betydelse för mängden kärlväxter, mossor, lavar, vedlevande svampar, fåglar, insekter och övriga djur d.v.s. biologisk mångfald. Bedömningsgrunden art omfattar naturvårdsarter (rödlistade arter, signalarter eller andra värdearter) och artrikedom noterad i fält samt uppgifter om tidigare fynd som bedöms fortfarande kan finnas kvar. Obetydliga artförekomster som bedöms sakna betydelse för naturvärdesbedömningen, kan exempelvis vara små och kvalitetsmässigt dåliga artförekomster utan egentlig betydelse för biologisk mångfald eller avse djur som vanligtvis rör sig över stora områden och som bedöms vara på en viss plats där de inte regelmässigt uppehåller sig. Noteras bör att i det fall ytterligare naturvårdsarter av betydande förekomst skulle observeras vid fördjupad artinventering kan bedömningen av naturvärdesobjektets artvärde och ev. naturvärdesklass komma att behöva höjas.

Figur 1. Naturvärdesbedömning vid NVI. Utfall för bedömningsgrund art respektive bedömningsgrund biotop leder till en viss naturvärdesklass. Figuren är tagen ur SIS standard 199000 (SIS 2014a).

Naturvärdesklasser

Naturtyper som förekommer inom området klassas på en gemensam skala utifrån naturvärde. Ett naturvärdesobjekts betydelse för biologisk mångfald, det vill säga graden av naturvärde, bedöms enligt en fastställd skala i olika naturvärdesklasser (se klassindelning i faktaruta nedan). Områden som ingår i inventeringsområdet men inte har avgränsats till naturvärdesklass, uppfyller antingen inte kriteriet för att utgöra ett naturvärdesobjekt eller är mindre än minsta karteringsenhet.

Utöver naturvärdesobjekt kan även landskapsobjekt identifieras. Dessa är geografiska områden där landskapets betydelse för biologisk mångfald uppenbart är större eller av annan karaktär än de ingående naturvärdesobjektens betydelse. Landskapsobjekt kan innehålla ett eller flera naturvärdesobjekt, men även avgränsas utan ingående naturvärdesobjekt. De behöver inte naturvärdesklassas.

Högsta naturvärde – (Naturvärdesklass 1) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på nationell eller global nivå.

Högt naturvärde – (Naturvärdesklass 2) Störst positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område med denna naturvärdesklass bedöms vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional eller nationell nivå.

Naturvärdesklass 2 motsvarar ungefär Skogsstyrelsens nyckelbiotoper, lövskogsinventeringens klass 1 och 2, ängs- och betesmarksinventeringens klass aktivt objekt, ängs- och hagmarksinventeringens klass 1–3, ädellövskogsinventeringen klass 1 och 2, skyddsvärda träd enligt åtgärdsprogrammet, våtmarksinventeringens klass 1 och 2, rikkärnsinventeringens klass 1–3, limniska nyckelbiotoper, skogsbrukets klass *urvatten*, värdekärnor i naturreservat samt fullgoda Natura 2000-naturtyper. Detta förutsatt att de inte uppfyller högsta naturvärde.

Påtagligt naturvärde – (Naturvärdesklass 3) Påtaglig positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det bedöms vara av särskild betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 3 motsvarar ungefär ängs- och betesmarksinventeringens klass *restaurerbar ängs- och betesmark*, Skogsstyrelsens *objekt med naturvärde*, lövskogsinventeringens klass 3, ädellövskogsinventeringens klass 3, våtmarksinventeringens klass 3 och 4 samt skogsbrukets klass *naturvatten*.

Visst naturvärde – (Naturvärdesklass 4) Viss positiv betydelse för biologisk mångfald

Varje enskilt område av en viss naturtyp med denna naturvärdesklass inte behöver vara av betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på regional, nationell eller global nivå, men det är av betydelse att den totala arealen av dessa områden bibehålls eller blir större samt att deras ekologiska kvalitet upprätthålls eller förbättras.

Naturvärdesklass 4 motsvarar inte någon klass i de större nationella inventeringar som gjorts. Naturvärdesklass 4 motsvarar ungefär områden som omfattas av generellt biotopskydd men som inte uppfyller kriterier för högre naturvärdesklass.

Naturvärdesklass 4 är användbar för områden som tydligt påverkats av mänsklig aktivitet men där det trots allt finns biotopkvaliteter eller arter av viss positiv betydelse för biologisk mångfald, till exempel äldre produktionsskog med flerskiktat trädbestånd men där andra värdestrukturer och värdeelement saknas.

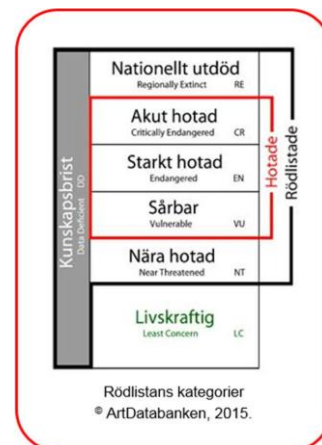
Naturvårdsarter

Naturvårdsart är ett samlingsbegrepp för skyddade arter, fridlysta arter, rödlistade arter, ansvarsarter och signalarter. Dessa indikerar att ett område har högt naturvärde eller i sig självt är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Naturvårdsarter har lanserats av Artdatabanken som ett verktyg vid naturvärdesbedömning och särskild utsökning av naturvårdsarter kan göras i Artdatabankens databas Analysportalen.

Artportalen är del av Analysportalen och är en oberoende samlingsplats för fynd av arter som finansieras av Artdatabanken och Naturvårdsverket. Den enskilde rapportören bestämmer själv vad som skall rapporteras. Alla fynd publiceras först och kvalitetsgranskas i efterhand. Huvuddelen av fynduppgifterna i Artportalen ligger öppet för fri visning, dock har ett fåtal arter bedömts vara så känsliga att de exakta lokaluppgifterna inte visas fritt på nätet, t.ex. häckningsplatser för rovfåglar och sällsynta orkidéer.

Rödlistade arter

Rödlistan (Artdatabanken 2020) är en redovisning av arters risk att dö ut från ett område. De arter som uppfyller kriterierna för någon av kategorierna Nationellt utdöd (RE), Akut hotad (CR), Starkt hotad (EN), Sårbar (VU), Nära hotad (NT) eller Kunskapsbrist (DD) benämns rödlistade. De rödlistade arter som kategoriseras som CR, EN eller VU benämns hotade. Kategorin Kunskapsbrist omfattar arter där kunskapen är så dålig att de inte kan placeras i någon kategori. Rödlistan baseras på internationellt vedertagna kriterierna från Internationella Naturvårdsunionen (IUCN).

Fridlysta arter

Regeringen fridlyser växt- och djurarter genom att ange dessa i Artskyddsförordningens bilagor. De växt- och djurarter som är markerade med ett N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen har fridlysts för att uppfylla kraven i EU:s habitatdirektiv. I bilaga 2 till Artskyddsförordningen anges alla övriga arter som är fridlysta i hela landet, i ett län eller i en del av ett län.

Alla vilda fåglar, samt alla grod- och kräldjur i Sverige är fridlysta enligt Artskyddsförordningen 4 §. Det innebär bland annat att det är förbjudet att avsiktligt störa dem, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder samt att skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser. Förbudet gäller alla levnadsstadiet hos djuren. Arter som omfattas av fågeldirektivets bilaga 1 eller arter som inte har gynnsam bevarandestatus ska ges särskild uppmärksamhet vid tillämpning av förbud mot att störa fåglarna.

För att kunna få dispens från Artskyddsförordningen får inte en arts bevarandestatus på lång sikt påverkas negativt, genom en negativ påverkan på artens naturliga utbredning eller populationsnivå. En arts bevarandestatus anses gynnsam när:

1. uppgifter om den berörda artens populationsutveckling visar att arten på lång sikt kommer att förbli en livskraftig del av sin livsmiljö,
2. artens naturliga eller hävdvårdade utbredningsområde varken minskar eller sannolikt kommer att minska inom en överskådlig framtid, och
3. det finns och sannolikt kommer att fortsätta att finnas en tillräckligt stor livsmiljö för att artens populationer ska bibehållas på lång sikt.

För arter som omfattas av Artskyddsförordningen behöver en särskild dispensansökan göras hos Länsstyrelsen.

Generellt biotopskydd

Biotopskyddsområden är mindre mark- och vattenområden (biotoper) som skyddas i miljöbalken (7 kap. 11 §) och förordningen om områdesskydd (1998:1252) för att de hyser hotade växt- och djurarter, eller är särskilt skyddsvärda av någon annan anledning. Det finns två olika typer av biotopskyddsområden; enskilda områden som utpekats till biotopskyddsområden specifikt av en länsstyrelse eller av Skogsstyrelsen (t.ex. ängsmark, rasbranter eller naturliga vattendrag), och generellt skyddade småbiotoper enligt vissa kriterier (se nedan för exempel på småbiotoper och kriterier). Med undantag från alléer ska dessa småbiotoper vara belägna i jordbruksmark för att generellt biotopskydd ska gälla. För mer information om generellt biotopskydd, se Naturvårdsverkets handbok inkl. kompletterande dokument (Naturvårdsverket 2012).

- **Allé:** "Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd."
- **Åkerholme:** "En holme av natur- eller kulturmark med en areal av högst 0,5 ha som omges av åkermark eller kultiverad betesmark. [...] Skyddet för åkerholmen gäller även om åkermarken ligger i träda. I normalfallet ska det vara möjligt att bruka eller beta jordbruksmarken närmast intill en åkerholme. Skyddet för åkerholmar bör dock normalt gälla även i de fall en stenmur, en högst två meter bred naturlig bäckfåra, ett dike, eller en mindre grusväg är belägen mellan åkerholmen och den intilliggande åkermarken eller kultiverade betesmarken."
- **Småvatten och våtmarker i jordbruksmark:** "Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kallkällor, mårgrävar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror. [...] Småvatten och våtmarker i jordbruksmark omfattas i normalfallet av biotopskyddsbestämmelserna även när de är belägna i gränsen mellan jordbruksmark och annat markslag (till exempel skogsmark, tomtmark eller väg). [...] Vägdiken som har anlagts med syftet att avvattna en väg, och som är avgörande för vägens funktion och beständighet, utgör en del av väganläggningen och omfattas därmed inte av biotopskyddsbestämmelserna."
- **Stenmur:** "En uppbyggnad av på varandra lagda stenar som har en tydlig, långsträckt utformning i naturen och som har eller haft hägnadsfunktion eller som funktion att angränsa jordbruksdriften eller någon annan funktion."
- **Odlingsröse:** "På eller i anslutning till jordbruksmark upplagd ansamling av stenar med ursprung i jordbruksdriften."

Inom ett biotopskyddsområde får det inte bedrivas någon verksamhet som kan skada naturmiljön. Dock är det möjligt att få dispens från biotopskyddet om det finns särskilda skäl. Dispens söks hos berörd Länsstyrelse.

Litteratur

ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

Naturvårdsverket 2012. Handbok 2012:1 Biotopskyddsområden.

SIS, 2014a. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning. SVENSK STANDARD SS 199000:2014.

SIS, 2014b. Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000. Teknisk Rapport. SIS-TR 199001:2014